

Шматковська Т. О. До питання фінансово-кредитного забезпечення інтегрованого функціонування сільськогосподарських виробників / Т. О. Шматковська // Вісник Львівського національного аграрного університету : економіка АПК. – 2009. – № 31 (2). – С. 48-51.

УДК 338.43 (314)

До питання фінансово-кредитного забезпечення інтегрованого функціонування сільськогосподарських виробників

Шматковська Т. О., к.е.н., ст. викладач

Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Ключові слова: фінансово-кредитне забезпечення; фінансові ресурси; фінансова підтримка; агроінтеграційні процеси.

Key words: finance-credit provision; financial resources; financial sponsorship; agointegration processes.

Реферат. Представлені міркування щодо проблематики розвитку фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектору економіки. Визначено основні напрями державної підтримки та шляхи покращення фінансово-кредитного забезпечення агропромислового комплексу. Означена проблематика розглянута у взаємозв'язку із необхідністю розвитку агроінтеграційних процесів.

Summary. Finance-credit provision main problems of agrarian economic sector development are considered. Agroindustrial complex state support development main directions and its finance-credit provision improvement ways are determined. Problems are considered in context of necessity of development of agointegration processes with including personal peasant economies.

Постановка проблеми. Необхідно зауважити, що в нинішніх умовах неможливо розраховувати на позитивні зрушення в агросекторі, якщо не будуть організовані й фінансово забезпечені пропорції між платоспроможним попитом населення, обсягами матеріально-технічного виробництва і можливостями вдалого використання їх у сільському господарстві; між обсягами сільськогосподарського виробництва й

можливостями зберігання, транспортування й реалізації одержаної продукції. Це свідчить про необхідність регулювання їх раціонального співвідношення у державних масштабах. Вважаємо, що фінансова політика держави буде достатньо дієвою і повною, якщо в ній знайдуть своє втілення інтереси сільськогосподарського виробництва.

З об'єктивних причин сільське господарство потребує науково обґрунтованих специфічних режимів і механізмів кредитування, оскільки загальні рекомендації щодо світового досвіду кредитування, зокрема агроінтеграційних утворень є недостатніми. На нашу думку, слід визнати певну фрагментарність ґрунтовних наукових праць з даної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукових літературних джерел довело, що вчені завжди приділяли значну увагу питанням кредитно-фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Проблеми фінансово-кредитного забезпечення розвитку аграрного сектору займають чільне місце у дослідженнях провідних українських вчених, серед яких плідно працюють В. Алексійчук [1; 6], В. Амбросов, О. Гудзь [2], М. Дем'яненко [3; 6], М. Малік [4], Д. Олійник, П. Саблук [6], А. Чупіс та інші. Проте окремі аспекти важливого комплексу питань щодо подальшого вдосконалення фінансово-кредитного механізму розвитку агровиробництва в сучасних умовах господарювання недостатньо вивчені й вимагають подальших ґрунтовних розвідок з метою пошуку нових, дієвих шляхів їх вирішення.

Постановка завдання. Недостатнє опрацювання окреслених проблемних питань, а також їх значення, визначають актуальність дослідження, його мету та завдання.

Виклад основного матеріалу. Загальновідомо, що фінанси та кредит тісно пов'язані між собою. У процесі функціонування як фінансів, так і

кредиту створюються та використовуються фонди грошових коштів. Кредит продовжує процеси, розпочаті фінансами, у функції перерозподілу він – обслуговує рух капіталу, сприяє формуванню фінансових ресурсів.

Залежно від досліджуваного аспекту та схеми розрахунків в економічній літературі наводяться різні оцінки потреби сільгоспвиробників у фінансових ресурсах. Дослідники цього питання єдині в одному – нині в Україні сільськогосподарські виробники відчувають великий їх дефіцит [5, с. 111].

Так, зокрема, подальше функціонування особистих господарств знаходиться у тісному взаємозв'язку із необхідністю обґрунтування та розробки дієвих інтеграційних і кооперативних зв'язків між особистими селянськими господарствами та іншими сільськогосподарськими товаровиробниками, переробними, заготівельно-збутовими й іншими формуваннями, діючими в агропромисловій сфері. Адже загальновідомо, що в разі виділення державної фінансової або іншої форми підтримки, досить складно відшукати господарські одиниці, які б демонстрували високі показники діяльності та змогли б дійсно ефективно розпорядитися наданими державними ресурсами. На нашу думку, викладене є одним із вагомих аргументів на користь формування на базі сільськогосподарських підприємств (або об'єднань особистих господарств) якісно нових організаційно-правових форм господарювання із високими показниками товарності діяльності.

Вважаємо за доцільне наголосити на значній обмеженості та непослідовності ролі державних органів у сприянні розвиткові інтеграційних процесів, у тому числі безпосередньо за використання фінансово-економічних методів. Зокрема, переважна більшість запропонованих державних заходів носить лише декларативний, формальний характер. На нашу думку, така ситуація є неприпустимою, адже завдяки сприянню виваженого поєднання функцій державного регулювання

з дією ринкових механізмів можливо сформувати умови гармонізації потреб та інтересів сільгоспвиробників, шляхом забезпечення інтегрування їх діяльності. Тому відповідним владним структурам різних рівнів підпорядкування (загальнодержавного і місцевого) на засадах комплексності та поступальності необхідно забезпечити поетапну розробку і впровадження системи заходів державної, в тому числі фінансової, підтримки розвитку інтеграційних відносин в аграрному секторі економіки. Серед пріоритетних напрямів держпідтримки, вважаємо за доцільне виділити необхідність формування на пільгових умовах кредитної та податкової політики, сприяння розвитку консультаційно-дорадчого забезпечення новосформованих агроструктур, що функціонуватимуть на інтеграційних засадах. Особлива роль у становленні сільськогосподарського інтегрування відводиться формуванню чітко цілеспрямованого та належним чином змістовно наповненого фінансово-консультативного забезпечення, яке можливо здійснити завдяки підтримці функціонування регіональної мережі дорадництва тощо.

На нашу думку, забезпечити засади оптимальної дієвості запропонованих заходів і механізмів щодо регулювання розвитку інтегрованих агроформувань вдасться лише за умови та при сприянні належної фінансової підтримки, розробки оптимального механізму компенсаційних виплат частини витрат, понесених на освоєння наукомістких технологій, що можливе у формі пільгового кредитування, державних цільових субсидій, грантів тощо. Доцільним є також впровадження інших заходів державної підтримки, зокрема, у разі відповідності виробленої продукції необхідним якісним характеристикам, розробка програми щодо закупівлі її за гарантованими цінами у спеціалізовані фонди загальнодержавного чи місцевого підпорядкування.

Окрім того, серед напрямів державної підтримки розвитку агроінтеграційних процесів особливе значення, на нашу думку, відіграватиме запровадження пільгових умов оподаткування та тимчасової мінімізації фіскального тиску на структури, що функціонують на інтеграційних засадах і впроваджують у господарську діяльність інноваційні прогресивні технології, передові засоби виробництва, новітні техніко-технологічні процеси, завдяки яким вдасться забезпечити зниження показників ресурсомісткості та підвищення якісних характеристик виробленої продукції. Такі недоутримані до бюджету кошти пропонуємо зараховувати на спеціально відведені рахунки інтегратора, чітко визначити та вписати у нормативних документах порядок їх використання виключно з метою впровадження передових надбань науково-технічного прогресу в аграрній сфері. Разом з тим, на нашу думку, доцільно обумовити порядок звітування податковим органам щодо напрямів використання таких пільгових фінансових ресурсів.

Запропонована система товарної підтримки інтеграційної діяльності сільгоспвиробників повинна передбачати можливість упровадження механізмів зростання якісних показників виробленої в них продукції, а тому – володіти стимулюючим на якість впливом. Розробка засобів сприяння підвищенню якісних характеристик продукції сільськогосподарських виробників можлива, на нашу думку, шляхом забезпечення його фінансової підтримки на засадах диверсифікації джерел фінансування впровадження інновацій та прогресивних технологій ведення господарської діяльності, тобто через поєднання можливостей надання пільгових готівкових і безготівкових ресурсів не лише банківськими установами та фінансовими структурами, а й за сприяння спеціальних бюджетних фондів фінансово-кредитної підтримки сільгоспвиробників як загальнодержавного, так і місцевого підпорядкування та розвитку кредитної сільськогосподарської

кооперації. За таких умов і в результаті достатнього розвитку пільгового сільгоспкредитування вдасться досягти стабілізації фінансового стану інтегрованого утворення та функціонуючих у його складі сільгоспформувань.

Висновки. Доцільним вважаємо проведення державної фінансової підтримки агросектору, адекватної значенню галузі й спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності власної сільгосппродукції, що особливо важливо в сучасних умовах інтеграції України у міжнародний економічний простір. Своєчасне та стабільне забезпечення фінансовими ресурсами сільськогосподарських виробників, що функціонують в тому числі й на основі інтегрованих агроформувань, є необхідною умовою їх розвитку та успішної діяльності.

Бібліографічний список

1. Алексійчук В.М. Кредитне обслуговування АПК : досвід та напрями розвитку / В. М. Алексійчук. – К. : ІАЕ УААН, 1998. – 91 с.
2. Гудзь О.Є. Проблеми удосконалення державної фінансової підтримки підприємств агропромислового комплексу через механізм здешевлення кредитів / О. Є. Гудзь // Облік і фінанси АПК. – 2005. – № 6. – С. 31-39.
3. Дем'яненко М.Я. Проблеми фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектора АПК / М.Я. Дем'яненко // Проблеми фінансової підтримки малих і середніх підприємств на селі ; [За ред. М. Я. Дем'яненка]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – С. 6-11.
4. Малік М.Й. Фінансово-кредитний механізм у розвитку аграрного підприємництва / М. Й. Малік // Фінанси України. – 2004. – № 5. – С. 47-53.
5. Стецюк П.А. Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств / П. А. Стецюк // Економіка АПК. – 2005. – № 11. – С. 111-116.

6. Фінанси в період реформування агропромислового виробництва / М.Я. Дем'яненко, П.Т. Саблук, В.М. Алексійчук, А.Г. Борщ, П.І. Гайдуцький та ін. ; [За ред. М. Я. Дем'яненка]. – К. : ІАЕ УААН, 2002. – 645 с.